

TÜRKİYE'DE KIYI ALANLARI YÖNETİMİYLE İLGİLİ SORUNLAR

Problemes de l'Amenagement du Littoral en Turquie

Arş. Gör. Fatma NARLI*

ÖZET

Konu, kıyı alanları yönetimi politikası, kurumsal yapı, yasal yapı, planlama mekanizması, plan ve projelerin uygulanması ve kıyı alanlarında sosyal ve teknik kamu hizmetlerinin sağlanması açısından incelenmiş ve bu konularda ortaya çıkan sorunlar belirtilmiştir. Bu değerlendirmeler göz önünde bulundurularak kıyı alanlarının en iyi şekilde değerlendirilmesini amaçlayan entegre bir "Kıyı Alanları Yönetimi" için öneriler getirilmiştir.

RÉSUMÉ

Établissement de la mise en perspective sur l'aménagement du littoral en Turquie comprend Politique d'Aménagement du Littoral, Gestion Publique, Organismes et Institutions, Aspect Réglementaire et Législatif, Planification, Conduit des Opérations ainsi que Gestion des Services de l'Espace Littoral. Le travail contient des suggestions pour un aménagement du littoral intégré qui ait une politique de développement tournée vers la protection et la valorisation de l'environnement littoral intégrant le milieu côtier et maritime, encadré par des Organismes et Institutions bien armée par un cadre réglementaire et législative bien défini dans le domaine de la planification, de la réalisation des plans ainsi que de la gestion des équipements des infrastructures sociales et techniques.

Giriş

"Kıyı Alanları Yönetimi", coğrafi açıdan büyük çeşitlilik gösteren deniz ve kara ortamlarının oluşturduğu, doğal, kültürel, ekolojik ve ekonomik açıdan önemli değerler taşıyan kıyı alanlarında, kaynaklarını koruma-kullanma dengesi içinde en akılcı şekilde ve uzun vadede kullanımlarını sağlayan politikaların üretilmesi, planlama ve programlama ilkeleri ile uygulama tekniklerinin çok katımlı entegre bir çabayla belirlenmesi olarak tanımlanabilir. Böyle bir yönetim katılımcıların yetki, görev ve sorumluluklarının çok iyi tanımlandığı iyi çerçevelenmiş bir kurumsal yapı, kendi içinde tutarlı, yeterli, uygulanabilir bir yasal yapı, dinamik, demokratik, gerçekçi bir planlama ve kararlı bir uygulama mekanizmasını gerektirmektedir. Türkiye'de Kıyı Alanları Yönetimi bu çerçevede incelenecektir.

* İstanbul Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, İstanbul.

İyi Çerçevenmemiş Bir Kûrumsal Yapı

Türkiye'de planlama, planların uygulanması, izlenmesi ve kamu hizmetlerinin sağlanması konuları "Yönetim" bütünlüğü içinde ele alınmamaktadır. Bu nedenle yönetimin değişik kademelerinden sorumlu kurumların temsilcilerinden oluşan ve "Kıyı Alanları Yönetimi" konusunda ulusal ölçekte yönetim politikaları geliştiren, bu konuda beklentileri saptayan, hedefleri belirleyen, yapılması gereken eylemleri programlayan ulusal bir kurum yoktur. Aynı şekilde bölgesel ya da lokal ölçekte kıyı alanları yönetiminden sorumlu kurumların temsil edildiği, bölgelerin ya da yerleşmelerin bu konudaki sorunlarını inceleyen, ihtiyaçlarını belirleyen, öncelikli bölgeleri ya da yerleşmeleri tespit eden, yönetimlerini ilgilendiren tüm eylemleri belirleyip bir arada değerlendiren, öncelikli eylem programı, bölgesel kalkınma ve yönetim programı hazırlayan bölgesel ya da lokal ölçekte bir kurum da yoktur.

Bu durumda yönetimin değişik kademelerinden sorumlu pek çok kurum, başta Başbakanlığa bağlı Devlet Planlama Teşkilatı olmak üzere çeşitli bakanlıklar¹ ve onların uzantısı olan genel müdürlükler² ile kamu hizmetlerinin sağlanmasından sorumlu genel müdürlükler³, ulusal ya da bölgesel bir yönetim politikası, programı belirlemeksizin ve aralarında herhangi bir kademelenme, işbirliği, işbölümü olmaksızın yönetimin değişik safhalarında devreye girmektedir. Örneğin Turizm Bakanlığı "Turizm Gelişme Bölgesi" ilan edilen alanların, Çevre Bakanlığı "Özel Çevre Koruma Bölgesi" ilan edilen alanların, Orman Bakanlığı "Milli Park" ilan edilen alanların, Kültür Bakanlığı "Doğal ya da Kültürel Özelliği Korunacak Bölge" ilan edilen alanların planlamasından veya planların onaylanmasından aralarında herhangi bir anlaşma olmaksızın görevli ve yetkilidir.

Bakanlıklar arasındaki iletişimsizlik, bakanlık ile kamu hizmeti sağlamakla görevli-yetkili kamu kuruluşları arasında ve kamu kuruluşlarının bizzat kendileri arasında da geçerlidir. Örneğin bakanlıklar yetki sahibi oldukları alanların planlamasını ya da plan onaylanmasını yaparken söz konusu alanlara kamu hizmeti sağlamakla görevli kamu kurumlarının görüşünü almamaktadır. Oysa planlama safhasında bulunmayan bu kurumlar, aynı alanların teknik ve sosyal ekipmanını sağlamak durumundadır. Yine kamu hizmetlerini sağlamakla yükümlü kurumlar arasında gerekli hizmetlerin planlanması, gerçekleştirilmesi ve sürdürülmesi safhalarında herhangi bir işbirliği, iş bölümü söz konusu değildir. Bu durumda bazı aktiviteler birbirinden habersiz bir şekilde bir çok kurum tarafından tekrarlanmakta ve birbirlerinin etkisini azaltmaktadır. Örneğin Orman Müdürlüğü, Tarım Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Müdürlüğü, toprak sorunlarıyla ayrı ayrı ilgilenirken plajların korunmasından sorumlu bir kurum yoktur. Yine bir böl-

1- Turizm Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Orman Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İç İşleri Bakanlığı...

2- Orman Genel Müdürlüğü., Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu...

3- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü., İller Bankası, Karayolları Genel Müdürlüğü., Türkiye Elektrik Kurumu...

gede drenaj programı, bataklık kurutma programı, karayolları yapımı, baraj yapımı gibi programlar bölge ölçeğinde ve yönetim perspektifiyle ele alınmamakta ve bu konularla ilgili kararlar bu konulardan sorumlu kamu hizmeti kurumlarına, onların görev, hizmet ve yetki anlayışlarına bırakılmaktadır. Burada vurgulamak gerekir ki, kıyı alanları yönetiminden sorumlu tüm kurumlar kendi özel bütçelerine, personel ve teknik ekipmanlarına sahiptirler. Her bir kurum kendi kurumuna özgü planlama, uygulama ve hizmet sağlama politikaları oluşturmakta ve yetkilerini koruma gayreti içinde, kendi prensipleri çerçevesinde bunları kullanmaktadır. Bazı konularda birçok kurumun birden yetkili kılınmış olması ve tekbir elden yapılması gereken bir hizmetin pek çok kurum arasında aralarında herhangi bir iş bölümü, işbirliği olmaksızın paylaşılması bürokraside karmaşa yaratmakta, süreci ağırlaştırmakta ve süreyi uzatmaktadır. Diğer taraftan kurumların yönetimin değişik safhalarında birbirinden bağımsız, bir sistem dahilinde olmaksızın devreye girmeleri kurumların herhangi bir işin başından sonuna kadar takipçisi ve sorumlusu olmasını engellemektedir. Konu bir sistem dahilinde ele alınmadığından bazı kurumlar da eksik kalmıştır. Örneğin plan ve projelerin hazırlanmasından önce araştırmalar yapan ve uygulanmaları sırasındaki zorlukları izleyen plan ve projelerin etkilerinin tespiti konusunda çalışmalar yapan kurumlar yoktur. Tüm bunlar kıyı alanları yönetiminde temel rolü merkezi yönetimin oynadığını ve bu merkezi yetkinin pek çok karışıklığı, yetersizliği içinde barındığını göstermektedir. Fakat bu iletişimsizlik ve yetki karmaşası merkezi otorite ve onu oluşturan kurum ve kuruluşlar ile sınırlı kalmamakta merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında devam etmektedir. Kıyı alanları yönetimindeki rolleri son derece sınırlı olan yerel yönetimler hazırlanma safhasında yer almadıkları planlara uygun uygulama planı hazırlamak, bu planları uygulamak ve kendi mücavir alanları içinde her türlü hizmeti sağlamakla yükümlüdürler. Yerel yönetimler arasında da "Kıyı Alanları Yönetimi" açısından bir işbirliği yoktur. Ayrıca sivil toplum örgütleri, meslek odaları, yerel halk ve diğer kullanıcılar, üniversiteler, araştırma kurumları kıyı alanları yönetimi sisteminde yer almamaktadır.

Bu durum kıyı alanları yönetimiyle ilgili rolleri, görev, yetki ve sorumlulukları iyi tanımlanmış tüm aktörlerin tamamlayıcılık perspektifi içinde ve iletişim halinde yer aldığı çok iyi çerçevelenmiş bir idari yapılaşmaya gereksinim olduğunu göstermektedir.

İyi Tanımlanmamış Bir Yasal Yapı

Kıyı Alanları Yönetimini ilgilendiren kanun ve yönetmelikler prensip, içerik ve yasal düzenlemelerin yeterliliği açısından incelenmiş, uygulanmalarındaki zorluklar ve uygulanmalarından doğan sonuçlar değerlendirilmiştir. Disiplinler arası bir ekip tarafından ayrıntılı şekilde araştırılması gereken bu konuda çıkarılan genel değerlendirmeler aşağıda verilmiştir.

Kanun tasarıları hazırlamakla yetkili birçok kurumu birbiriyle ilişki içinde olmaksızın birbirini tamamlama ve birbiriyle tutarlı olmak kaygısını taşımaksızın kanun teklifi hazırlanmaktadır. Bu durum yasal yapıda önemli bir sorun oluştur-

maktadır. Örneğin "Kıyı Koruma Kanunu" Bayındırlık- İskan Bakanlığı, "Turizm Kanunu"-Turizm Bakanlığı, "Çevre Kanunu"-Çevre Bakanlığı tarafından tamamıyla kendi bakanlıklarının perspektifleriyle hazırlanmıştır. Bu kanunlar kıyı alanları yönetimi bütünlüğünün ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Ayrıca bazen aynı konuda birbirinden habersiz çıkarılan birçok kanun veya yönetmelik kanunun uygulanmasını, takibini ve kontrolünü olanaksız hale getirmekte ve rolünü zayıflatmaktadır. Örneğin Çevre Bakanlığı, çevre sorunlarını çözmeye karşılaşılan maddi zorlukları aşmak için "Çevre Kanunu" çerçevesinde, "kirlenenden" prensibiyle tüketicilerin altyapı hizmetlerinin giderlerine katılımını öngörmekteyken Turizm Bakanlığı "Turizm Teşvik Kanunu" çerçevesinde turizm yatırımcılarına indirimli altyapı hizmet tarifesi uygulanmasını öngörmektedir. Bu tür çelişkilere aynı kanunun değişik maddeleri arasında da rastlamak olasıdır.

Kanunların objektifleri yeterince net değildir. Örneğin kıyı kanunu, şehirleşmiş kıyı alanları için bir karar getirmemektedir. Yine birtakım "istisnalar" içeren yönetmelikler yoruma açık olduğundan kanunları anlaşılabilir, uygulanamaz hale getirmektedir. Bazı kavramların tanımlamalarındaki yetersizlikler kanunların uygulanmasında zorluklar oluşturulmaktadır. Örneğin kıyı-kenar çizgisi tanımlaması ve sınırlamasının kıyı tipi ve coğrafi koşullar ele alınmadan (bataklıklar, kayalık kıyılar, kumullar) yapılması özel mülk haklarının tanındığı kıyı kuşağı sınırının tespitinde sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Yine aynı şekilde "kamu yararına ayrılan" veya "kıyı yakınında olması gereken ekonomik aktiviteler" deyimler, coğrafi ya da teknik veya hukuksal tanımlamalara dayanmamaktadır. Kıyı kanunu kıyının korunmasını öngörmekte fakat kıyı zonunun ekolojik açıdan bir sınırlandırılmasını, değerlendirmesini içermemekte, ve koruma kriterleri getirmemektedir. Pratikte çok fazla değeri olmayan Çevre Etki Değerlendirme (Ç.E.D.) raporlarının hazırlanması gerekliliği koruma konusunda yeterli değildir. Kıyı kullanımıyla ilgili önlemler karasal ortamla ilgili olup deniz ortamıyla ilgili kullanım sınırlamaları, koruma önlemleri getirmemektedir. Çeşitli bakanlıklar kendi kurumlarıyla ilgili "koruma bölgeleri" ilan ederken ilgili kanunlarda ekolojik bir bilanço hazırlanması, söz konusu alanın restorasyonu, renovasyonu, günlük bakımı, toplum kullanımına açılması gibi konuları içeren bir yönetim planının hazırlanması öngörülmemektedir.

Diğer bir konu, kanunda belirtilen öngörülerin uygulamaya geçirilmesindeki yetersizliklerdir. Örneğin Çevre Kanunu ve Kıyı Kanunu, kıyıda her türlü yatırımın olası etkilerinin saptaması amacıyla Ç.E.D. raporları hazırlanmasını öngörmektedir. Oysa gerek veri eksikliği, gerek uzun zamana ihtiyaç duyulması, gerekse belirli konularda bilgi birikimi, eleman ve ekipman yetersizliği bu tür konularda Ç.E.D. komisyonlarının oluşturulmasını zorlaştırmaktadır. Aynı şekilde Çevre Kanunu yerel yetkilileri çevre kalitesinin izlenmesi, denetimi ve kontrolünden sorumlu tutmaktadır. Oysa yerel yetkililer bu konularda yasal bir yetkiye sahip olmadıkları gibi, bu sorumluluğu yerine getirmek için gerekli parasal kaynağa, teknik ve personel olanaklarına da sahip değildirler. Yine imar kanunu, kaçak yapılaşmanın kontrolünü belediye mücavir alanı içinde yerel yönetimlere

vermekte ama belediyeler bazen olanak yetersizliği bazen iyi niyet yetersizliği nedeniyle bu görevi yerine getirememektedirler. Mevcut yasal yapı, kıyı alanları yönetimi için yeterli değildir. Hukuk mekanizmasının karmaşıklığı, kanunların sık sık değişmesi, tutarlılık, tamamlayıcılık ilkesinden uzak, birbirinin etkisini azaltıcı özellikte olması, yönetmeliklerin yoruma açık olması ve bitmiş operasyonları içermemesi, kanunların yetkililerce yeterince bilinmemesi veya uygulamalarında yeterince gönüllülük, kararlılık gösterilmemesi, kanunların uygulanmasında yavaşlık, cezaların caydırıcılıktan uzak olması, teknik, finansal, insan kaynağı açısından imkanların yetersizliği yasal yapıdaki başlıca sorunları oluşturmaktadır. Bu durum, yönetim gibi çok yönlü bir konuyu, kıyı gibi dinamik, sezilmesi güç bir alanda hem kullanımı hem korumayı düzenleyebilecek bütüncül ama açık, net bir yasal yapının gerekliliğini göstermektedir.

Planlar Arasında Tutarsızlık

Ülkede ulusal ya da bölgesel bir yönetim planı yoktur. Yönetim kavramının henüz ülke idari yapısı içinde yerini almamış olması ve ülke ya da bölge bütünü için yönetim politikalarının geliştirilmemesi bu durumu açıklamaktadır. Halihazırda kıyı alanları kullanımını ilgilendiren iki temel plan tipi vardır. Devlet planlama teşkilatı tarafından hazırlanan ve ülkenin sosyo-ekonomik kalkınması için ekonomik sektörlere göre genel objektiflerin belirlendiği "Ulusal Kalkınma Planları" (uzun vadeli, 5 yıllık ve 1 yıllık) ve planlama yetkisi olan kurumlar tarafından hazırlanan ve mekansal gelişmeyi yönlendiren fiziki planlar (Bölge planları, Nazım imar planları, Uygulama imar planları ve Spesifik planlar).

Planlama dokümanları arasında bir kademelenme, tutarlılık, tamamlayıcılık yoktur. Ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesini hedefleyen planlar Devlet Planlama Teşkilatı tarafından, mekansal gelişmesini yönlendiren planlar ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Orman Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Kültür Bakanlığı ve belediyeler tarafından aralarında işbirliği olmaksızın hazırlanmakta veya onanmaktadır. Planlama ile yetkili kurumlar arasındaki iletişim-sizlik ve yetki karmaşasının en güzel örneğini gösteren Patara (Ovagelemiş), Turizm Bakanlığı tarafından "Turizm Geliştirme Bölgesi", Çevre Bakanlığı tarafından "Özel Çevre Koruma Bölgesi", Kültür Bakanlığı tarafından "Doğal Özelliği Korunacak Alan (deniz kaplumbağası üreme alanı)" ve "Kültürel Özelliği Korunacak Alan (Patara antik kenti)" ilan edilmiş ve her bir kurum Patara için kendi perspektifleri doğrultusunda planlar hazırlamıştır. Söz konusu kurumlar kendi aralarında anlaşamadıkları için Bayındırlık Bakanlığı hiçbir planı onaylamamış ve Patara uzun yıllar plansız kalmıştır.

Planların hazırlanmasında yerel ölçekte bir bütünlük, tamamlayıcılık, uyum ve işbirliği olmaması da sorundur. Kıyı boyunca yer alan yerleşmelerin her biri kendi yerleşmesinin ihtiyaçlarını, gereksinimlerini en iyi karşılayacak planlamayı hedeflemekte yöresinin coğrafi özellikleri, sosyo-ekonomik gerçekleri, çevre sorunlarını göz ardı edebilmektedir. Böylece kıyı alanlarıyla ilgili öncelikleri, ilgileri ve beklentileri birbirinden farklı pek çok plan ortaya çıkmıştır. Oysa kıyı alanları

yönetiminde planlama, idari sınırlara bağlı olmayan mekansal ve sosyo-ekonomik gelişmeyi coğrafi bir bütünlük içinde ele alan, pek çok yerleşmenin bir arada planlandığı bir şemayı gerektirmektedir. Diğer taraftan nüfusu 3000'den az olan kırsal yerleşmelerin imar planı dışında tutulması da kıyı kullanımının bütünlüğünde bir kesinti yaratmaktadır.

Türkiye'de planlama henüz kara ortamıyla sınırlıdır. Denizin kullanımı ve korunmasıyla ilgili kararlar içermemektedir. Denize bağlı ekonomik aktivitelerin kullanımlarını ve korunmasını düzenleyen ayrı bir kullanım planı da yoktur. Halihazırda kıyı planlama, değişik kurumlar tarafından değişik amaçlarla hazırlanmış plan ve projelerden ibarettir. Bu planlar uzun ve ciddi çalışmaların ürünü olmakla birlikte kıyı alanları yönetimi açısından önemli eksiklikler içermektedir.

Gerek kalkınma planları gerek mekansal planlar, disiplinler arası bir çalışma grubunun hazırladığı kıyı potansiyeli ve kıyı kullanım şekilleri ve etkileri konusunda veriler içeren bir envanter üzerine oturtulmamıştır. Kalkınma planları sektörlerin objektiflerinin sıralandığı bir metin durumunda kalmaktadır. Dolayısıyla, bir sektörün objektiflerinin diğer bir sektörün objektifleriyle çatışabildiği bir kararlar bütünü oluşturmaktadır. Örneğin turizm teşvik politikası çevre koruma ve de kıyı koruma politikalarıyla çelişmektedir. Oysa kalkınma planlarının tüm sektör politikalarının dışında ve üstünde kalarak, tüm sektörler için dengeli bir gelişme objektifi oluşturabilmeleri gerekmektedir. Ayrıca uzun vadeli, orta vadeli ve kısa vadeli kalkınma planlarının direktifleri arasında tutarsızlıklar da söz konusudur.

Diğer yandan, çeşitli kurumlar tarafından, değişik amaçlarla farklı ölçeklerde hazırlanan fiziki planlar arasında da benzer tutarsızlıklar, eksiklikler görülmektedir. Örneğin turizm planları hazırlanırken turizm potansiyeli en ince ayrıntısına kadar belirlenmiş ama kıyı ortamı, doğası, oluşumu, gelişimi üzerinde araştırma yapılmamıştır. Planların tümünde kıyı ortamlarının taşıma kapasitesi ve planlanan aktivitelerin doğal ve beşeri ortam üzerindeki etkileri, yapılaşmanın karasal ortama ve su ortamına (su kalitesi, kıyı suyunun ekolojik yaşam dengesi, suyun görünümü, sualtı arkeolojik zenginliklere) etkileri araştırılmamıştır. Hassas bölgeler, öncelikli bölgeler belirlenmemiştir. Doğal risk analizleri deprem ve taşkın riskleri ile sınırlı kalmış, bunların oluşturacağı zararlar ve getirilecek önlemler konusunda çalışmalar yapılmamıştır.

Ekonomik gelişme ve nüfus projeksiyonları yetersiz kalmaktadır. Geleneksel aktiviteler, tarımsal alanlar, doğal alanlar ve kültürel özelliği olan alanlarla ilgili koruma kararları alınmakta fakat bunu sağlayıcı önlemler getirilmemektedir. Planların en büyük eksikliklerinden biri de kıyı bölgelerinde yaşayan yerel halkın ve diğer kullanıcıların kıyı alanları yönetimi açısından günümüzdeki kullanım şekilleriyle ilgili şikayetleri ve gelecekle ilgili beklentilerinin tespit edilmemiş olmasıdır. Planlarda genelde planın uygulanması için gerekli harcamalar ve planlamanın getireceği sosyo-ekonomik beklentiler hesaplanmakta, fakat bölgesel öz kaynak getirisiyle ilgili projeler yapılmamaktadır. Planların gerçekleştirilmesinden sonraki safhada teknik ve sosyal hizmetlerin sağlanmasıyla ilgili harca-

malar hesaplanmamakta ve bunların işletilmesiyle ilgili bir model getirilmemektedir. Planların, planlama alanı dışında yakın ve uzak çevrelerine olası etkileri göz ardı edilmektedir.

Planların uygulanması safhasında ortaya çıkan sorunların en önemlileri revizyonlarla gelen plan tadilatları ve kaçak yapılaşma sonucu alt yapı ekipmanlarının yetersiz kalması, izlemenin, denetimin, kontrolün yetersiz olması, cezaların yaptırım etkisinin olmaması, planların uygulanmasında çok geç kalınması, arsa ve bina spekülasyonlarının, kaçak yapılaşmanın önlenememesidir.

Hizmetlerin sağlanması konusunda birçok hizmeti bir arada programlayan ve işleten organize birimler yoktur (Güney Antalya Turizm Gelişme Bölgesi, Alt Yapı İşletme Birliği hariç). Ekipman, finans ve personel yetersizliği, veri ve bilgi birikimi yetersizliği hizmetlerin sağlanması konusunda ortaya çıkan en önemli sorunlardır.

Sonuç ve Öneriler

Kıyı alanları yönetimiyle ilgili oluşturulacak bir kurumsal yapı idari mekanizmada yerini almalıdır. Kıyı alanlarının planlanması, planların uygulanması ve bu alanlara gerekli hizmetlerin sağlanmasıyla ilgili tüm aktörler ile kıyı alanlarını kullananlar ve araştırmacılar iletişim, işbirliği ve tamamlayıcılık prensibi içinde bu yapıda yer almalıdır. Söz konusu yapı, kıyıyı deniz ve kara ortamı bütünlüğü ve yönetim perspektifiyle ele alarak kaynakların koruma-kullanma dengesi içinde, en akılcı şekilde ve uzun vadede kullanımlarını sağlayan ulusal, bölgesel ve yerel kıyı yönetim politikaları oluşturmalı, planlama ve programlama ilkeleriyle uygulama tekniklerini geliştirmelidir. Bu yapının mali kaynak yaratacak olanaklarla donatılması gerekmektedir.

Kıyı Alanları Yönetimi için gerekli tüm şartları içeren yasal bir yapı oluşturulmalıdır. Bunun için mevcut kanun ve yönetmelikler ve bunların uygulamasından doğan veya doğabilecek sorunlar belirlenmeli, birbiriyle çakışan, çelişen, birbirini tekrarlayan kanun ve yönetmelikler elenerek boşluklar doldurulmalı ve Kıyı Alanları Yönetiminin ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde güncelleştirilmelidir.

Kaynakça

- Kıyı Alanları Yönetiminde rol oynayan kurum ve kuruluşların mevzuat raporları (görev, yetki, sorumluluk ve teşkilat esasları, politikaları, programları)
- Kıyı Alanları Yönetimini ilgilendiren kanun ve yönetmelikler
- Devlet Planlama Teşkilatı 5 Yıllık Kalkınma Planları (I-VII)
- Devlet Planlama Teşkilatı Yıllık Faaliyet Programları
- Türkiye kıyılarını ilgilendiren 1/25.000 ölçekli Bölgesel Gelişme Planları (Bayındırlık Bakanlığı)
- Türkiye kıyılarını ilgilendiren 1/25.000 ölçekli İmar Planları (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Çevre Bakanlığı ÖÇKK, Kültür Bakanlığı, Orman Bakanlığı)
- Bazı kıyı yerleşmelerinin 1/1000 ölçekli uygulama İmar Planları
- Kamu hizmeti sağlamakla görevli kurumlarca hizmet bölgeleri ölçeğinde hazırlanan teknik ve sosyal hizmet plan ve programları (Karayolları, DHL, DSI...)
- Kıyı Alanlarını ilgilendiren projeler, raporlar: Mavi Plan, GAÇ, ATAK, METAP, MEDPOL.
- Kıyı Alanları Yönetimi ile ilgili faaliyet gösteren gönüllü kuruluşların faaliyet raporları